

OECD's miljøvurdering af Danmark - anbefalinger og opfølgning

Bilag til besvarelse af spørgsmål nr. 368 fra Folketingets Miljø- og planlægningsudvalg
(alm. del - bilag 945)

Notatet angiver i skemaform OECD's 51 anbefalinger i 'OECD Environmental Performance Reviews - DENMARK' samt de initiativer, anbefalingerne har givet anledning til, jævnfør den danske oversættelse af OECD's konklusionsafsnit, 'OECD - vurdering af miljøindsatsen i Danmark'. Anbefalingerne er nummereret fortløbende og anført under de afsnitsbenævnelser, der er anvendt i 'OECD - vurdering af miljøindsatsen i Danmark'.

<i>Afsnit</i>	<i>Side</i>
1. Iværksættelse af miljøpolitikken	
Resultater og yderligere fremskridt	1
Vandforvaltning	3
Luftforvaltning	6
Kemikalier og affaldshåndtering	8
Naturbeskyttelse	10
2 Integration af miljøhensyn i økonomiske beslutninger	
Miljømæssige og økonomiske virkemidler	13
Integration af miljøhensyn i landbrugspolitikken	15
3 Internationalt samarbejde	17

OECD's miljøvurdering af Danmark - anbefalinger og opfølgning

Bilag til besvarelse af spørgsmål nr. 368 fra Folketingets Miljø- og planlægningsudvalg (alm. del - bilag 945)

nr.	OECD ANBEFALING	OPFØLGNING
1.	Iværksættelse af miljøpolitikken	
	Resultater og yderligere fremskridt	
1	<p>- sikre at godkendelsesprocedurerne med systemisk tilgang inddrager affaldsforebyggelse og effektivitet i udnyttelse af energi og andre former for materiale for at fremskynde udviklingsprocessen frem mod <u>renere teknologi og produktionsmåder</u>;</p>	<p>Krav til sammensætning og minimering af virksomhedernes affaldsmængder vil systematisk indgå i behandlingen af virksomhedernes miljøgodkendelser. Fastlæggelsen af vilkårene i virksomhedernes miljøgodkendelser ud fra princippet om bedst tilgængelige teknologi er et afgørende aspekt i EU's IPPC-direktiv, som bliver virksomt i Danmark i november 1999.</p> <p>En systematisk integration af renere teknologi og produktionsprocesser i virksomhedernes udviklingsstrategier kan også ske gennem miljøstyring, der kan være det afgørende instrument til sikring af, at renere teknologi tilgængelig fastholdes systematisk. Ved indførelse af miljøstyring i virksomhederne sikres samtidigt en systematisk gennemgang af virksomhedernes miljø- og ressourceforhold, herunder også affaldsfrembringelsen og energiforbruget.</p> <p>Andre styringsmidler, som allerede er i brug i Danmark, f.eks. miljø- og energiafgifter, miljømærkning, tilskud til F&U og til spredning af viden om eller til indførelse af renere teknologier og produkter understøtter også virksomhedernes motivation for at indføre en systematisk styring af virksomhedernes miljøforhold og ressourceforbrug.</p>
2	<p>- fortsætte med at overvåge håndhævelsen og overholdelsen af reglerne på miljøområdet med særlig fokus på landbruget og dambrugene;</p>	<p>Generelt om overvågning af håndhævelsen og overholdelsen af reglerne på miljøområdet.</p> <p>Miljø- og Energiministeriet overvåger gennem obligatoriske årlige tilsynsindberetninger fra amter og kommuner bl.a. håndhævelsen af de bestemmelser på miljøområdet, for hvilke amterne og kommunerne er tilsynsmyndigheder. Fødevareministeriet varetager tilsynet med landbrugets harmonikrav, således at den integrerede kontrol med harmonikravene hænger sammen med de øvrige miljøforanstaltninger. Endvidere undersøges gennem bl.a. særlige tilsynstemaer - som vælges fra år til år - i hvilket omfang miljøreglerne på de aktuelle områder bliver overholdt.</p> <p>Tilsynsindberetningerne sammenfattes af Miljø- og Energiministeriet i en årlig publikation, som desuden indeholder Miljø- og Energiministeriets vurdering af tilsynet, herunder håndhævelsen inden for de forskellige tilsynsobjekter, industri, landbrug, renseanlæg, vandområderne mv.</p> <p>Systemet med årlige afrapporteringer af miljømyndighedernes tilsynsindsats vil fortsætte i de kommende år og vil blive udbygget efter behov.</p> <p>Landbruget.</p> <p>Der forventes i de kommende år en generel styrkelse af tilsynet på landbrugsområdet, således er der i 1996 opstillet minimumskrav til det kommunale landbrugstilsyn.</p> <p>Dambrugene.</p> <p>På dambrugsområdet vil amternes tilsyn fortsætte, og det er målsætningen at få reduceret dambrugenes påvirkning af vandmiljøet,</p>

nr.	OECD ANBEFALING	OPFØLGNING
		dels via håndhævelse af eksisterende tilladelser og ved den obligatoriske revision af eksisterende tilladelser, jf. bemærkningerne til anbefaling nr. 8.
3	- videreføre den grønne skattereform ved at tilpasse de grønne skatter for at sikre fuld miljømæssig effekt og omkostningseffektivitet, især i forbindelse med afgifter på CO ₂ , vand, pesticider og transport;	Pinsepakkens gennemførelse i 1998 var en videreførelse af skattereformen fra 1993 og de grønne afgifter på erhvervene fra 1995, hvor formålet var at øge beskatningen af forbrug af ressourcer og lempe beskatningen af arbejdskraft. Med bilpakken i 1997 skete der en afgiftsomlægning, der skærpede bilafgifternes miljøvirkning inden for en uændret provenuramme. Regeringen har til hensigt at videreføre denne politik ved fremtidige ændringer af afgifterne, således at de i større grad gøres afhængige af miljøbelastningen.
4	- udvide brugen af økonomiske analyser og økonomiske instrumenter som en del af den miljømæssige beslutningsproces; især særdels i forbindelse med beslutninger angående forurening fra landbruget;	Det er vigtigt, at økonomiske analyser indgår i grundlaget for beslutningsprocessen og valget af virkemidler på miljøområdet. De økonomiske analyser har vundet stadig større indpas på miljøområdet de senere år, senest med Vandmiljøplan II, på økologiområdet med Aktionsplan II, samt i Bichel-udvalgets rapport om vurderingen af konsekvenserne af en hel eller delvis udfasning af pesticidanvendelsen. I Bichel-rapporten er de samfunds- og driftsøkonomiske konsekvenser af en udfasning af pesticidanvendelsen analyseret og sammenholdt med andre hensyn på området. De økonomiske analyser har efterfølgende været retningsgivende for udvalgets vurderinger om mulighederne for at reducere jordbrugets pesticidanvendelse samt den nødvendige tidshorisont for en sådan reduktion. De økonomiske analyser vil endvidere indgå som grundlag for den kommende Pesticidhandlingsplan, og for det reduktionsmål, der kan opstilles. Regeringen vil fremover arbejde for en yderligere udbredelse af anvendelsen af økonomiske analyser på miljøområdet.
5	- færdiggøre en systematisk oversigt over arealanvendelse og ændringer i arealanvendelsen for at vurdere den fysiske planlægnings effektivitet med hensyn til at beskytte naturen og miljøet	Miljø- og Energiministeriet foretager p.t. i forbindelse med <u>Arealinformationssystemet</u> en kortlægning af arealanvendelsen, hvor blandt andet kortlægning af terrestriske og akvatiske naturtyper og en sammenstilling af de beskyttede naturtyper indgår. Endvidere kortlægges en række administrative forhold for eksempel i relation til Naturbeskyttelsesloven og Planloven. Kortlægningen foretages som en status 1996-kortlægning. Kortlægningen påregnes færdig med udgangen af 1999. Videreførelse af Arealinformationssystemet herunder opdatering af den etablerede kortlægning vil blive besluttet i løbet af år 2000.
6	- forbedre adgangen til data om de private udgifter til forbedringer af miljøet, især hvad angår industrien.	Der eksisterer på nuværende tidspunkt ikke en statistik over den private sektors miljøbeskyttelsesudgifter i Danmark. Som følge af EU's forordning om strukturel erhvervsstatistik er Danmark imidlertid forpligtet til at opgøre de såkaldte end-of-line investeringer for året 1999 og derefter hvert år fremover. Det forventes, at den første statistik vil blive offentliggjort medio 2001. I løbet af 1999 skal der i EU tages endelig stilling til, om der skal indføres et krav i forordningen om, at også de integrerede investeringer fremover skal indberettes. Hvis det bliver vedtaget, vil Danmark naturligvis også efterleve dette krav. Statistik på dette område er imidlertid behæftet med mange teoretiske og praktiske problemer, hvilket gør fortolkninger og sammenligninger mellem lande vanskelige.

nr.	OECD ANBEFALING	OPFØLGNING
7	<p>- sikre fuld implementering af Vandmiljøplan II, herunder de økonomiske virkemidler rettet mod at nedbringe næringsstofbelastningen fra landbruget, og at overvåge virkningen nøje;</p>	<p>Kravet om nedsættelse af kvælstofnormerne med 10 pct. er iværksat med ikrafttræden fra 1. august 1998. Krav om efterafgrøder på 6 pct. af arealet er iværksat med virkning fra efteråret 1998. Kravet om øget udnyttelse af husdyrgødningens kvælstofindhold er iværksat med 5 pct. point fra 1. august 1999 og med yderligere 5 pct. point fra 1. august 2001. Der sker en fortsat løbende forøgelse af antallet af økologiske bedrifter. Harmonikravene er øget for kvægbedrifter med virkning fra 18. december 1998. Der er fastsat en yderligere skærpelse af harmonikravene i år 2002 for alle typer af husdyrbrugsbedrifter.</p> <p>Fødevareministeriet varetager kontrollen af ovennævnte tiltag, dels ved kontrol på bedrifterne og dels ved en administrativ kontrol i forbindelse med indsendelse af gødningsregnskaber. Kontrollen med ordningerne er en fortsættelse og udbygning af den kontrol, der blev iværksat som følge af implementeringen af handlingsplanen for et bæredygtigt landbrug fra 1991.</p> <p>Derudover kan nævnes, at der løbende sker en forbedret udnyttelse af proteinindholdet i foderet. Dette er ikke fastsat som et krav, men er udtryk for en forventet udvikling.</p> <p>Omlægningen til økologisk jordbrug overstiger indtil nu det i VMP II forventede.</p> <p>F.s.v. angår tilgangen til de miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger (MVJ) i øvrigt, er der behov for en markant øget tilgang for at nå målsætningen i VMP II. I forbindelse med udformningen af MVJ-delen af det danske landdistriktsprogram fra 2000-2006 vil VMP II – målsætningerne derfor få afgørende prioritet. For vådområdeindsatsen gælder, at amterne næsten har færdiggjort deres regionplantillæg med udpegninger af potentielle vådområder. Tilgangen af mulige vådområdeprojekter har været stor i første halvår af 1999. Der er på nuværende tidspunkt (maj 1999) søgt om midler til forundersøgelser af 3000 ha, hvilket svarer til den årlige gennemsnitlige tilvækst der skal til, for at nå målet på 16.000 ha.</p> <p>For skovrejsningen gælder, at indsatsen går planmæssigt. I 1997 blev der ydet tilsagn til ca. 970 ha, i 1998 til 648 ha. Tallet forventes at stige til ca. 3000 ha for 1999, samlet set, ikke mindst som følge af ekstra midler i f.m. VMP II.</p> <p>Parterne i forliget om VMP II er enige om, at Danmarks Miljøundersøgelser og Danmark Jordbrugsforskning efter udløbet af gødningsåret 1999/2000 afgiver en vurdering af, hvorvidt der samlet må forventes en reduktion af markbidraget på under eller over 100.000 tons med udgangen af år 2003. Vurderingen skal foreligge senest 15. september 2000. Regeringen fremlægger på basis heraf en redegørelse for, hvorvidt vurderingen giver anledning til at revidere planen.</p>
8	<p>- styrke håndhævelsen af allerede eksisterende regler angående vandforurening, specielt hvad angår dambrug;</p>	<p>Generelt om styrkelse af håndhævelsen af de eksisterende regler på miljøområdet.</p> <p>Miljø- og Energiministeriet har til brug for tilsynsmyndighederne udarbejdet en række vejledninger, som beskriver "god tilsynspraksis" - herunder korrekt og konsekvent håndhævelse - inden for de forskellige tilsynsområder.</p> <p>Endvidere deltager Miljø- og Energiministeriet i planlægningen og gennemførelsen af efteruddannelseskurser for tilsynsførende i amter og kommuner. På kurserne gennemgås de gældende miljøregler, og der undervises i praktisk tilsynsarbejde, herunder med vægt på reishåndhævelsen.</p>

nr.	OECD ANBEFALING	OPFØLGNING
9	<p>- overveje en <u>udvidelse af vandafgiften</u> til at omfatte andre forbrugere af vand end de private husholdninger;</p>	<p>Miljø- og Energiministeriet vil fortsætte denne linie til styrkelse af tilsynsmyndighedernes håndhævelse af miljøreglerne såvel med hensyn til udarbejdelse af vejledninger til støtte for det daglige tilsynsarbejde som med hensyn til uddannelse og træning af tilsynsmedarbejdere.</p> <p>Landbruget.</p> <p>Inden for landbrugsområdet er der i relation til opbevaring af husdyrgødning i 1997 udsendt en vejledning om kontrol af gødningsbeholdere, med detaljerede retningslinier for en særlig, udvidet kontrol, som beholderne skal underkastes hvert 10. år.</p> <p>Med hensyn til harmonikravene, er tilsynet overført til Fødevareministeriet for at styrke tilsynet ved at integrere det med de øvrige miljøforanstaltninger på landbrugsområdet.</p> <p>Dambrugene.</p> <p>Inden for dambrugsområdet er der i 1996 strammet op på miljøgodkendelserne med en revideret godkendelsesbekendtgørelse og med en tilhørende vejledning fra 1998. Som følge heraf skuldr dambrugene inden 1. januar 1999 indgive ansøgning om ny miljøgodkendelse.</p> <p>Vandafgiften blev ikke indført, fordi der var en generel vandmangel, men snarere med henblik på at kunne reducere spildevandsmængden, hvorved miljøbelastningen af recipienterne kunne begrænses. En begrænsning af vandforbruget ville også kunne medvirke til at hæve vandspejlet i søer og vandløb, der var hårdt belastet ved vandindvindingen i sommermånederne.</p> <p>For landbrug og industri gjorde der sig en række særlige forhold gældende, som medførte, at det ikke blev anset for hensigtsmæssigt at belaste de momsregistrerede erhverv bortset fra liberale erhverv og forlystelser. For landbrug gælder, at vandindvindingen til markvanding sker efter en særlig tilladelse, hvor der er taget hensyn til, om der er tilstrækkelige vandforsyninger. Endvidere belaster markvanding og husdyrvanding ikke kloaksystemet. Hertil kom usikkerhed om, hvorvidt finanseringen af vandforsyningen favoriserede forbrugere med et begrænset vandforbrug på bekostning af større forbrugsenheder (typisk virksomheder) som følge af, at betalingen af vandforbruget i vidt omfang var proportionalt med vandforbruget.</p> <p>En vandafgift på erhvervslivets vandforbrug ville i øvrigt belaste omkostningsniveauet og dermed forringe konkurrenceevnen.</p> <p>Disse hensyn talte for, at man fritog de vandintensive virksomheder for vandafgift, mens hensynet måske var knap så stærkt gældende for de mindre vandintensive virksomheder. Det blev imidlertid anset for vanskeligt at differentiere vandafgiften efter forskellige anvendelser. Hertil kom, at det samtidig med vandafgiftens indførelse blev besluttet, at der skulle indføres en spildevandsafgift, som skulle belaste såvel husholdningernes som virksomhedernes udledning af spildevand. Spildevandsafgiften blev anset for mere hensigtsmæssig til at begrænse virksomhedernes spildevandsudledninger end vandafgiften.</p> <p>Der skønnes ikke at være sket afgørende ændringer i de ovenfor nævnte hensyn til at yde godtgørelse af de momsregistrerede virksomheders vandafgift. Regeringen har derfor ingen overvejelser om at begrænse erhvervenes adgang til godtgørelse af vandafgiften.</p>

nr.	OECD ANBEFALING	OPFØLGNING
10	<p>- yderligere udvikle forbedringer i <u>vandløbsvedligeholdelsen og vandløbsrestaureringen</u>, specielt for private vandløb, og at forbedre deres økologiske tilstand;</p>	<p>Offentlige vandløb vedligeholdes efter regulativer, der er udarbejdet af vandløbsmyndigheden, og som oftest bl.a. indeholder bestemmelser om vandløbets skikkelse eller vandføringsevne. De private vandløb er normalt ikke omfattet af regulativer, men kommunalbestyrelserne kan fasisætte bestemmelser om vedligeholdelsens omfang og udførsel. Ca. 30.000 km vandløb - herunder både private og offentlige - udpeget af amtsrådene beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, hvilket indebærer, at deres fysiske tilstand ikke må ændres ud over, hvad det er sædvanlig vedligeholdelsesarbejde.</p> <p>Foreningen fra enkeltejendomme i det åbne land vil på sigt kunne blive begrænset gennem den spildevandsplanlægning, kommunerne skal foretage på baggrund af ændringen af miljøbeskyttelsesloven og lov om betalingsregler for spildevandsanlæg m.v., som blev vedtaget i 1997 (Lov nr. 325 af 14. maj 1997).</p> <p>Miljø- og Energiministeriet vil fortsætte sin økonomiske støtte til vandløbsrestaureringsprojekter herunder til genskabelse af grus- og stenbanker i vandløbene samt til genåbning af rørlagte vandløb i ekstensivt dyrkede områder og lavbundsområder for at lade naturens kræfter selv bestemme de nyåbnede vandløbs forløb samtidig med, at der tages hensyn til vandføringsevnen. Ministeriet vil i øvrigt fortsætte sit arbejde med at informere både brederejere, kommunale teknikere (åmænd) og politikere om den afgørende betydning, såsom vedligeholdelse har for den samlede vandløbskvalitet.</p> <p>Det må forventes, at arbejdet med at forbedre vandløbenes økologiske tilstand vil indgå som et væsentligt led i implementeringen af et kommende EU-vandrammedirektiv. Som opfølgning på Bichel-udvalgets arbejde indgår etablering af sprøjtefri randzoner langs målsatte vandløb og søer. Beskyttelse af andre biotoper vil også blive behandlet i opfølgningen</p> <p>Afslutningsvis skal det bemærkes, at Miljø- og Energiministeriet i 1996 undersøgte miljøtilstanden i 20 små vandløb, der var blevet nedklassificeret fra at være offentlige (kommunale) til at være private vandløb. Konklusionen var, at det havde gavnet miljøtilstanden, sandsynligvis på grund af at brederejerne havde undladt at vedligeholde vandløbene, med mindre det var strengt nødvendigt, hvorimod vandløbsmyndigheden vedligeholdt vandløbene efter regulativet.</p>
11	<p>- fortsætte indsatsen for at forbedre <u>overvågningen af pesticider i grundvandet og drikkevandet</u>; disse oplysninger spiller en afgørende rolle i forbindelse med prioriteringen på pesticidområdet;</p>	<p>Overvågningen af pesticider i grundvandet er blevet løbende forbedret i de seneste år. Borningskontrollen på vandværkerne blev skærpet i 1997 med udsendelsen af Miljø- og Energiministeriets vejledning. I henhold til vejledningen skal vandværkerne nu normalt analysere for 21 pesticider og nedbrydningsprodukter. Vejledningen vil stå fuldt igennem i de kommende år. Vandmiljøplannens overvågningsprogram er blevet revideret i 1998 og antallet af pesticider og nedbrydningsprodukter der indgår i overvågningen udvides til ca. 45 pesticider og nedbrydningsprodukter. Fra foråret 1999 etableres endvidere et særligt varslingsystem for pesticider i 6 områder, hvor der overvåges for ca. 25 pesticider. Formålet er at kunne give en tidlig varsling under realistiske danske forhold, om risikoen for påvirkning af grundvandet ved regelret anvendelse af godkendte pesticider.</p>
12	<p>- udarbejde en <u>national vandforvaltningsplan</u> der er baseret på <u>afstrømningsområderne</u> med hensyn til både forurening og udnyttelse af vandesourcer;</p>	<p>I forbindelse med EU's kommende vandrammedirektiv stilles der krav om at der skal udarbejdes forvaltningsplaner baseret på afstrømningsområder. Direktivet er endnu ikke vedtaget. Anbefalingen forventes gennemført i forbindelse med den kommende implementering af direktivet.</p> <p>Det kommende vandrammedirektiv forventes at forpligte til at sikre, at målet om god økologisk og god kemisk status i alt overfla-</p>

nr.	OECD ANBEFALING	OPFØLGNING
		<p>devand er opfyldt 16 år efter at direktivet er trådt i kraft. På den baggrund er amterne i Statslig udmelding til regionplanrevision 2001 opfordret til at revidere eksisterende mål for vandområdernes kvalitet og evt. justere dem under hensyntagen til de naturgivne forhold og myndighedernes muligheder for at sikre, de kan opfyldes.</p>
13	<p>- være mere opmærksom på økonomiske analyser af tiltag på vandområdet, og at gennemføre en helhedsorienteret vurdering af de økonomiske og miljømæssige <u>virksomheder</u> af tiltagene i forskellige sektorer (kommunerne, industrien, landbruget).</p>	<p>Generelt vil arbejdet med økonomiske og miljømæssige konsekvensanalyser bl.a. af tiltag overfor sektorer blive intensiveret og systematiseret. Derved skabes grundlaget for at integrere miljømæssige og økonomiske hensyn i beslutningsprocessen og grundlaget for at målrette initiativer til de fastsatte mål og til den enkelte sektor. Der henvises i øvrigt til anbefaling 4 og 37.</p>
14	<p>Luftforvaltning</p> <p>- nøje overvåge virkningen af de tiltag, der retter sig mod at reducere <u>emissionen af NO_x og VOC'er</u> for at sikre at disse tiltag kan bidrage til at nå nationale og internationale målsætninger, og at de er tilstrækkelige med hensyn til at give langsigtede forbedringer af luftkvaliteten, i særdeleshed hvad angår <u>ozonniveauet</u>;</p>	<p>I forbindelse med underskrivelsen af Sofia-protokollen under Genevekonventionen om langtrækkende grænsoverskridende luftforurening, der pålægger landene at stabilisere deres NO_x-emissioner på 1987-niveauet i 1994, accepterede Danmark i Sofia-DeklARATIONEN en yderligere, men frivillig reduktion på 30 pct. i 1998 i forhold til emissionsniveauet i 1986. Den seneste opgørelse over NO_x-emissionerne til luften er for 1997. Den viser en betydelig reduktion på 69.000 tons fra 1986 til 1997 svarende til en reduktion på ca. 22 pct. Målsætningen i Sofia-protokollen er således overholdt, og opfyldelsen af den yderligere forpligtelse med 30 pct. reduktion i 1998 er inden for rækkevidde. De vigtigste virkemidler har været energibesparelser, NO_x-rensning på kraftværkerne og katalysatorer på bilerne.</p> <p>For VOC'erne er den internationale målsætning indeholdt i Geneve-protokollen også under Genevekonventionen. Her har Danmark forpligtet sig til at reducere VOC-emissionen med 30 pct. i 1999 i forhold til 1985. Siden 1987 har den danske emission af VOC vist et konstant fald og i 1997 er emissionen reduceret med 34 pct. i forhold til 1988. Baggrunden for reduktionen har været dels frivillige aftaler med industrien, dels katalysatorer på bilerne.</p> <p>I relation til ozon viser målingerne for perioden 1993 - 1997, at EU's tærskelværdi på 110 µg/m³ regnet som 8 timers gennemsnit overskrides både i landdistrikterne og i byerne en halv snes gange i løbet af et år. Værdien må ikke overskrides ved længere forureningsepisoder. Tærskelværdien for underretning af befolkningen, 180 µg/m³, overskrides enkelte gange om året, mens overskridelser af tærskelværdien for varsling af befolkningen, 360 µg/m³, ikke har fundet sted. De forhøjede ozonværdier forekommer i forbindelse med langtransport af luftforurening med vinden ind over Danmark.</p>
15	<p>- fortsætte med at nedbringe emissionen af stoffer der forårsager <u>forsuring</u>, både i og uden for Danmark;</p>	<p>De stoffer, der først og fremmest tænkes på med hensyn til forsurening, er SO₂ og NO_x. Sidstnævnte er der ovenstående gjort rede for, jf. anbefaling 14.</p> <p>Danmarks internationale forpligtelser for så vidt angår SO₂ er indeholdt i Helsinki- og Osloprotokollerne, der forpligter landene til at reducere deres emissionen af SO₂ med 30 pct. og 80 pct. i hhv. 1993 og 2000 i forhold til niveauet i 1980. De seneste emissionsopgørelser viser en reduktion på 66 pct. i 1993 og en yderligere reduktion i 1997 på 76 pct. eller meget tæt på målsætningen.</p>

nr.	OECD ANBEFALING	OPFØLGNING
16	<p>- sikre at indsatsen for at støtte vedvarende energi og energibesparelser retter sig mod de mest omkostningseffektive metoder til at nedbringe emissioner til atmosfæren;</p>	<p>Det skal endelig fremhæves, at der p.t. både i EU og under Genevekonventionen pågår forhandlinger om yderligere reduktioner af emissionen af både SO₂, NOx og VOC.</p> <p>Elreformaftalen af 3. marts 1999 indebærer, at alle elforbrugere fremover skal aftage en stigende andel af deres el fra Vedvarende energi. Målsætningen er, at vedvarende energi fra 2003 skal dække 20 pct. af det danske elforbrug. VE-strømmen skal produceres så omkostningseffektivt som muligt. Derfor skal et særligt marked for VE-strøm etableres, hvor udbud og efterspørgsel fastsættes den pris, som er tilstrækkelig til at sikre, at VE-producenterne vil levere VE-el nok til at opfylde kvoten. Særlige ordninger vil være til rådighed for små og endnu ikke kommercielt modnede VE-teknologier.</p> <p>I 1995 blev den grønne afgiftspakke vedtaget med det formål at effektivisere erhvervenes energiforbrug og reducere udledningen af CO₂. Energiavgifter blev valgt som hovedinstrument på grund af omkostningseffektiviteten. De grønne afgifter blev evalueret i løbet af 1998 og fundet at være et hensigtsmæssigt instrument til at regulere erhvervenes miljøbelastning. De evaluerede afgiftssystemer sikrer en miljøvirkning på en økonomisk effektiv måde, der samtidig tager hensyn til den inter-nationale konkurrenceevne.</p> <p>I husholdningssektoren og den offentlige sektor søges energibesparelser i slutforbruget opnået gennem en vifte af forskellige virkemidler. Energiavgifterne på disse sektorer forbrug er et centralt virkemiddel. Derudover er der iværksat flere målrettede tilskudsordninger, hvor omkostningseffektiviteten er en af de centrale parametre. De fremtidige energimæssige krav til nybyggeriet designes under hensyn til såvel byggetekniske som en langsigtet omkostningseffektivitet.</p>
17	<p>- overveje den miljømæssige virkning og økonomiske effektivitet i forhold til udgifterne af at påvirke de variable transportomkostninger, herunder brugen af højere afgifter på benzin og road pricing-systemer såsom bompenge;</p>	<p>Det relativt høje registreringsafgift på transportområdet i Danmark er den væsentligste grund til, at der er relativt få personbiler set i forhold til de lande, vi normalt sammenligner os med. Herudover giver afgiftsstrukturen på forskellige områder direkte incitament til at begrænse miljøbelastningen. Således har Folketinget vedtaget en grøn ejeravgift på nye personbiler (1997) og benzinafgiften er blevet differentieret efter indholdet af benzen. På dieselområdet er en differentiering af satsene trådt i kraft 1. juni 1999, hvilket sikrer, at stort set hele markedet overgår til en mindre miljøbelastende kvalitet. Differentiering af brændstofafgifterne bidrager således til at begrænse luftforureningen fra trafikken, som allerede i kraft af den stadige strømming af normerne er faldet betragteligt for de fleste overvågede stoffer. Hertil kommer, at udmøntningen af Pinsepakken indebærer en afgiftsstigning på benzin med 40 øre, eksklusiv moms, i 1999 og i de efterfølgende tre år en yderligere forhøjelse af afgiften med 10 øre, eksklusiv moms. I de kommende år forventes trafikken bidrag til luftforureningen at falde yderligere, hvorimod CO₂-udslippet forventes fortsat at stige.</p> <p>Road pricing vurderes at kunne være et væsentligt instrument i forbindelse med begrænsning af trafikens miljøbelastning. Eventuel indførelse af road pricing vil først kunne ske inden for en længere tidshorisont. Der er stadig en række uafklarede tekniske, trafikale, juridiske og økonomiske spørgsmål, som skal undersøges og vurderes nøjere. Et udvalg i Trafikministeriet arbejder p.t. med road pricing med henblik på at give en oversigt over problemstillingen. Dette arbejde forventes afrapporteret i september 1999.</p>
18	<p>- give yderligere støtte til udarbejdelsen af en bæredygtig transportpolitik på amtsligt og kommunalt plan;</p>	<p>Regeringen har i en årrække via statslige puljer, herunder Trafikpuljen i Trafikministeriet og Trafik- og Miljøpuljen i Miljø- og Energiministeriet, vejledninger og samarbejde støttet udarbejdelsen af en mere bæredygtig transportpolitik på amtsligt og kommunalt plan. Puljerne er bl.a. anvendt til støtte til projekter i amter og kommuner inden for bl.a. miljøvenlig teknologi til køretøjer, bytrafik, cykelprojekter, kollektiv trafik, carsharing, elbiler, fysisk planlægning samt projekter til begrænsning af miljøbelastningen.</p>

nr.	OECD ANBEFALING	<p>OPFØLGNING</p> <p>Ca. 60 af de største kommuner har lokale trafik- og miljøhandlingsplaner, ligesom mange amter har startet arbejdet med at lave regionale trafik- og miljøhandlingsplaner.</p> <p>Endvidere arbejdes der på at undersøge mulighederne for at skabe lovhjemmel til, at byer kan indføre adfældsregulerende foranstaltninger med miljømæssigt sigte, bl.a. forsøg med miljøzoner.</p>
19	<p>- fortsætte med at sikre at den offentlige transport kan konkurrere med privatbilismen gennem kraftige tiltag med sigte på at nedbringe bilismen, og at støtte den lokale og regionale offentlige transport.</p>	<p>Regeringen ønsker at styrke og videreudvikle den kollektive trafik, f.eks. ved bedre kvalitet, flere afgang, bedre geografisk dækning, større præcision, større miljøbevidsthed og et takstniveau, der gør kollektiv trafik tilgængelig for alle. Regeringen vil hermed sikre gode og effektive transportmuligheder for borgere, der ikke har mulighed for at køre i bil. Her har den kollektive trafik, som også varetager en væsentlig funktion i forbindelse med bl.a. bolig-arbejdsstedstrafikken, en vigtig rolle. Med et tilstrækkeligt stor passagergrundlag har den kollektive trafik også miljøfordele, og den kollektiv trafik bidrager i mindre omfang til trængsel.</p> <p>Regeringen vil i 1999 tage initiativ til at etablere en rammeaftale for jernbanetrafikken.</p> <p>Udviklingen i benzinpris og i takster i den kollektive trafik har i en årrække forringet den kollektive trafiks konkurrenceevne. Denne udvikling er ændret i forbindelse med takstnedsættelserne i den kollektive trafik i 1997-1998 og i forbindelse med afgiftsstigningerne på benzin.</p> <p>For at sikre en effektiv og miljøvenlig kollektiv trafikbetjening af tyndt befolkede områder har regeringen i samarbejde med SF og Enhedslisten afsat 90 mio. kr. til støtte af den kollektive trafik i disse områder.</p>
20	<p>Kemikalier og affaldshåndtering</p> <p>- fastholde og forbedre informationskvaliteten i produktregisteret;</p>	<p>Produktregisteret, der er oprettet som et fælles register for Miljøstyrelsen og Arbejdstilsynet, indeholder sammensætningsoplysninger og andre oplysninger om en række kemiske produkter, der indeholder farlige kemiske stoffer. Flertallet af de registrerede produkter anvendes erhvervsmæssigt og er klassificeret som farlige eller farlige efter arbejdsmiljølovgivningens udvidede farlighedsbegreb. Det overvejes at udvide gruppen af produkter, der skal anmeldes til Produktregisteret til også at omfatte farlige produkter, der udelukkende anvendes af private. Endvidere overvejes det at udvide af anmeldeligheden til også at omfatte farlige produkter, der var på markedet før 1983 og/eller produkter, som ikke anses for farlige i henhold til myndighedernes traditionelle farlighedsbegreber. Mulighederne for en bedre ajourføring af allerede anmeldte oplysninger bliver tillige overvejet.</p>
21	<p>- overveje hvilke metoder der bedst ville formy den internationale indsats for at prioritere handlemuligheder angående kemikalier i anvendelse, men som endnu ikke er blevet vurderet;</p>	<p>Baggrunden for anbefalingen er det store antal såkaldt eksisterende stoffer, som ikke er undersøgt og hvor der for manges vedkommende kun findes få data om farlighed for mennesker og miljø. Opgaven med at vurdere de mange uvurderede stoffer er enorm og derfor er det nødvendigt at prioritere indsatsen.</p> <p>I denne sammenhæng ser Danmark udstrakt brug af computerberegninger, hvorved man ud fra viden om et stofs opbygning og fysisk-kemiske egenskaber er i stand til at forudsige dets farlighed overfor miljø eller mennesker. For tiden er man i gang med at validere de data, som computerberegningerne resulterer i med henblik på i fremtiden af inddrage disse data i videre omfang. Generelt har man i dag større erfaring med brugen af computerberegninger til vurdering af miljøfarlighed end til vurdering af værdien i</p>

nr.	OECD ANBEFALING	OPFØLGNING
		<p>relation til sundhedsfare.</p> <p>Danmark er i dag førende på dette område og har allerede benyttet den eksisterende viden som input til arbejdet med prioritering af stoffer i relation til havkonventionernes generationsmål og ved arbejdet med svært nedbrydelige organiske forbindelser (POP - Persistent Organic Pollutants). Endvidere planlægger Danmark at benytte disse computerdata som grundlag for forslag om (gruppe)klassificeringer af et øget antal stoffer.</p>
22	<p>- undersøge omkostningseffektiviteten af de generelle tiltag for at mindske anvendelsen af <u>pesticider</u> og tiltagene for at forbedre <u>godkendelsessystemet for pesticider</u>, og at tage disse undersøgelser til efterretning;</p>	<p>I forbindelse med opfølgning på Bichel-udvalgets anbefalinger og udarbejdelse af en ny pesticidhandlingsplan, vil omkostningseffektiviteten ved generelle tiltag til opnåelse af de fastsatte reduktionsmål blive undersøgt.</p> <p>Som opfølgning på Bichel-udvalgets anbefaling om ændring af pesticidafgiften fra en værdiafgift til en afgift af behandlingshyppigheden undersøges det p.t. om der ad den vej er mulighed for en yderligere målretning af pesticidafgiften i forhold til reduktionsmålet.</p> <p>Som opfølgning på Bichel-udvalgets anbefalinger vedrørende godkendelsesordningen, vil der blive lagt vægt på en forstærket indsats i forhold til pesticidernes hjælpestoffer, eventuelle hormonlignende effekter og fordampning. I det videre arbejde med handlingsplanen vil de øvrige anbefalinger vedrørende forbedring af godkendelsesordningen blive overvejet.</p>
23	<p>- gøre større brug af økonomiske virkemidler (f.eks. afgifter og gebyrer på affald, pant) for at tilskynde til en <u>reduktion af affaldsmængden</u> ved kilden, såvel som til genbrug;</p>	<p>Den eksisterende regulering på affaldsområdet benytter i vidt omfang økonomiske virkemidler. Der er adgang til kommunal gebyrprokrævning for samtlige affaldsfraktioner. Alle landets kommuner opkræver gebyr for kommunens affaldshåndtering af en eller flere affaldsfraktioner. Derudover findes kombinerede gebyr- og tilskudsordninger til sikring af miljømæssig forsvarlig indsamling og bortskaffelse af visse affaldsfraktioner (dæk, blyakkumulatorer, spildolie), samt pantordninger på visse emballager. Hertil kommer affaldsavgiften, hvor såvel afgiftssatser som afgiftsgrundlaget løbende er blevet udvidet siden afgiftens indførelse, afgift på NiCd-batterier med tilhørende tilskudsordning for indsamling af brugte batterier, og senest er der indført en generel emballageafgift og en ordning, der tilskynder til en miljømæssig forsvarlig bortskaffelse af skrotbiler.</p> <p>I regeringens affaldsplan - Affald 21 - indgår en række nye initiativer. Ved implementering af disse initiativer vil muligheden for at benytte økonomiske virkemidler blive overvejet, ligesom Miljø- og Energiministeriet løbende vil følge udviklingen på affaldsområdet og i den forbindelse overveje, om der bør ske ændringer i de nuværende økonomiske virkemidler.</p>
24	<p>- udarbejde en fremsynet og langsigtet politik med henblik på at ændre <u>produktions- og forbrugsmønstret</u>, en politik rettet mod at nedbringe affaldsmængden ved kilden og på at påvirke sammensætningen af dette affald, specielt ved hjælp af indførelsen af en produktorienteret miljøpolitik;</p>	<p>Oplægget til en styrkelse af den produktorienterede miljøindsats i 1996 lagde grunden til en fremsynet og visionær indsats for at fremme et mere bæredygtigt produktions- og forbrugsmønster. Gennem en fortsat styrket udvikling og afsætning af renere produkter sigtes, der mod at nedbringe produkternes miljøbelastning fra produktion til bortskaffelse som affald. Nøgleordene er prioritering ud fra et livscyklusperspektiv og forebyggelse af miljøproblemer ved kilden. Der vil blive arbejdet for at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • producenter og forhandlere får adgang til viden og information, så de kan designe, vælge produktionsprocesser, som minimerer produktets miljøbelastning, • forbrugere og indkøbere får tilstrækkelig information, så de kan vælge at købe produkter med en mindre miljøbelastning, herunder produkter med en reduceret miljøbelastning i affaldsfasen.

nr.	OECD ANBEFALING	OPFØLGNING
		<ul style="list-style-type: none"> • styrke den internationale indsats for at forbedre rammerne for udvikling og afsætning af renere produkter, • styrke virksomhedernes muligheder for at udvikle renere produkter og herved styrke deres konkurrenceevne på et fremtidigt verdensmarked, der i stigende grad sætter miljø på dagsordenen. <p>Med livscyklusperspektivet som grundlag inkluderer indsatsen for en styrket udvikling og afsætning af renere produkter en række affaldsforebyggende aspekter i form af udviklingen af produkter med forlænget levetid, udviklingen af dematerialiserede ydelser mv.</p> <p>Oplysninger om f.eks. affaldsgenerering, affaldets sammensætning og muligheder for frasortering af miljøbelastende stoffer i affaldet vil fremover være vigtige i virksomhedernes grønne regnskaber, miljøgodkendelser og miljøstyring, hvilket ligeledes vil skabe et øget fokus på at virksomhederne forebygger dannelsen af affald. På husholdningsområdet vil der blive gennemført en informationskampagne med fokus på sammenhængen mellem forbruger og affaldsmængder.</p> <p>Der vil i 1999 blive afholdt en konference, hvor involverede parter vil mødes og bidrage til et forpligtende samarbejde om forebyggelse af affald.</p>
25	<p>- overveje mulighederne for at finansiere oprensning af <u>forurenede lokaliteter</u>, hvor <u>ansvaret for forureningen ikke kan placeres</u>.</p>	<p>Folketinget vedtog den 28. maj 1999 jordforureningsloven, der skal skabe grundlag for den fremtidige indsats mod forurenede jord. Med vedtagelsen af loven udvides indsatsen til al jordforurening, uafhængigt af hvornår og hvordan den er sket.</p> <p>Konsekvensen af, at lovens udvidelse til at dække "al-jord" betyder at myndighederne har mulighed for at finansiere oprensning af forureningen, hvor ansvaret ikke kan placeres, er udvidet til at dække alle forureninger, hvor der er risiko for forurening af grundvand som anvendes eller planlægges anvendt til drikkevandsforsyning eller risiko for sundhed ved den nuværende arealanvendelse.</p>
	<p>Naturbeskyttelse</p>	
26	<p>- fortsætte gennemførelsen af den nationale strategi for biodiversitet og at udarbejde en <u>national handlingsplan for naturbeskyttelse</u>, der indeholder kvantitative målsætninger og tidsfrister;</p>	<p>Regeringen agter at udarbejde en handlingsplan for biologisk mangfoldighed og naturbeskyttelse i overensstemmelse med anbefalingen.</p>
27	<p>- udvikle et landsdækkende økologisk netværk som støtte til den amtslige indsats for at udvikle økologiske netværker;</p>	<p>Den statslige udmelding til amternes regionplaner år 2001 opstiller fælles rammer for amternes økologiske netværk som første led i at udvikle et landsdækkende netværk. Miljø- og Energiministeriet udgiver i 1999 et idekatalog til inspiration for amternes arbejde.</p>
28	<p>- fortsætte udarbejdelsen af <u>forvaltningsplaner</u> for de områder der er underlagt fredningskendelser;</p>	<p>Miljø- og Energiministeriet og amterne, som er ansvarlige for dette arbejde, vil fortsætte med at udarbejde forvaltningsplaner for de naturfredede områder.</p> <p>Miljø- og Energiministeriet er endvidere i gang med at udarbejde retningslinjer for opstilling af bevaringsmålsætninger i internationale naturbeskyttelsesområder, hvoraf mange er fredet.</p>

nr.	OECD ANBEFALING	OPFØLGNING
29	<p>- fortsætte med at forbedre og udvide beskyttelsen af marine områder og at forbedre indarbejdelsen af biodiversitetssmæssige hensyn i fiskeripolitikken;</p>	<p>Beskyttelsen af de marine områder i Danmark er foregået og foregår stadig som en fortløbende proces omfattende både artsbeskyttelse, lokalitetsbeskyttelse og bredere miljøbeskyttelse. Der er oprettet 83 marine natur- og vildtreservater dækkende mere end 2500 km² til beskyttelse af især fugle og pattedyr, og flere, bl.a. såkaldte jagt- og forstyrrelsesfrie kerneområder, er under oprettelse. Danmark har på havet udpeget internationale naturbeskyttelsesområder dækkende ca. 7500 km² til beskyttelse af biotoper og arter og deres levesteder. Disse områder administreres særligt restriktivt med hensyn til en række aktiviteter, der kan påvirke arter og levesteder. Bevaringsmålsætninger for områderne og overvågningsprogrammer for arterne og deres levesteder er under udarbejdelse. Gennem amtens regionplaner og regeringens Vandmiljøplan (VMP II) og det dertil knyttede landsdækkende overvågningsprogram sigtes mod en beskyttelse af de marine områder set i relation til både eutrofiering og miljøfarlige stoffer. Vurdering af Virkninger på Miljøet (VVM) forud for større anlæg og projekter i nærheden af og på det marine område medvirker også til beskyttelse.</p> <p>Med den nye Fiskerilov kan fiskeri reguleres med henvisning til natur- og miljøbeskyttelse. Der gennemføres løbende fredninger for at beskytte fiskebestande og natur og miljø i bredere forstand bl.a. med henblik på opfyldelse af internationale forpligtelser for naturbeskyttelsesområder. Der er bl.a. lagt specifikke begrænsninger på muslingefiskeri i visse farvande for at beskytte flora, anden fauna og de muslingebestande, der fiskes på. Der er udarbejdet en handlingsplan for reduktion af bifangst af marsvin. Øvrige tiltag fremgår af NMPR 1999.</p> <p>Gennem EU, det nordiske samarbejde og samarbejdet omkring Nordsøen og Østersøen arbejdes for styrkelse af natur- og miljøbeskyttelse på det marine område, herunder integration af beskyttelseshensyn i fiskeripolitikken.</p>
30	<p>- fremskynde fastlæggelsen af 300-meter strandbeskyttelseslinjer;</p>	<p>Folketinget har den 4. maj i år vedtaget Lov nr. 282 af 12. maj 1999 om ændring af lov om naturbeskyttelse og af lov om ændring af lov om planlægning og lov om naturbeskyttelse, som indebærer, at de nye beskyttelseslinjer kan sættes i kraft amtsvis i takt med Strandbeskyttelseskommissionens gennemgang. Ændringen har bl.a. til formål at skabe en hurtigere afklaring af retstilstanden af hensyn til de berørte grundejere. Loven indeholder endvidere, som en delvis imødekommelse af kommunerne, en ændring af bestemmelse om fastlæggelse af de udvidede beskyttelseslinjer i byzone.</p> <p>Det er Miljø- og Energiministeriets opfattelse, hvilket bekræftes af Strandbeskyttelseskommissionen, ikke muligt i nævneværdig grad at fremskynde kommissionens arbejde. Den langt overvejende del af kommissionens og sekretariatets arbejde består af de grundlige procedurer for inddragelse og behandling af lodsejernes og kommuners og amtens synspunkter på liniens fastlæggelse. Kommissionens arbejde forventes afsluttet ved udgangen af 2001.</p>
31	<p>- undersøge mulighederne for at etablere netværk af naturparker der kunne omfatte nogle af de mest værdifulde kystøkosystemer så som tidevandsflader, klitområder, klippekyster og heder;</p>	<p>Anbefalingen vil blive nærmere overvejet i forbindelse med udarbejdelsen af den under anbealing 27 omtalte handlingsplan for biologisk mangfoldighed og naturbeskyttelse.</p>
32	<p>- styrke indarbejdelsen af naturmæssige, landskabsmæssige og biodiversitetsmæssige hensyn i landbrugspolitikken og</p>	<p>Der arbejdes for, at landbrugsproduktionen finde sted således at der sikres mulighed for et rigt og varieret plante- og dyreliv. Grønne netværk i form af spredningskorridorer, småbiotoper og ekstensivt drevne græsarealer o. lign. har stor betydning for dyre- og planteliv, hvilket også gælder anvendelsen af MVJ.</p>

nr.	OECD ANBEFALING landbrugets driftspraksis;	OPFØLGNING
		<p>VMP II indeholder en række elementer, som i sig selv sigter mod at fremme en landbrugspraksis, der tilgodeser natur-, landskabs- og biodiversitetsmæssige hensyn. Det drejer sig dels om skovplantnings- og vådområdestrategierne, dels om omlægning til økologisk jordbrugsproduktion og anvendelse af miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger, og dels de generelle produktionsreguleringer for så vidt angår kvælstofanvendelse, der reducerer risikoen for forurening af vandmiljøet.</p> <p>Hertil kommer, at landmandsuddannelsen har fået et større indhold af miljø- og naturforståelse, der styrker den enkelte landmands grundlag for at udfylde rollen som naturforvalter.</p> <p>Regeringen vil fremme integrationen af miljøhensyn i de forskellige sektorer, herunder i landbruget. Endvidere vil regeringen i 1999 fremsætte en pesticidhandlingsplan for jordbrugets reduktion af pesticidanvendelsen. Disse planer vil udgøre væsentlige initiativer til sikring og genopretning af økosystemernes balance i Danmark.</p>
33	<p>- styrke indsatsen for at opfylde målsætningerne for skovrejsning og beskyttelsen af naturskovområder og at fremme bæredygtigt skovbrug;</p>	<p>Der gennemføres for tiden en evaluering af den gennemførte skovrejsning i perioden 1989 – 1998, bl.a. mhp. at vurdere om målsætningerne for skovrejsningen er tilstrækkelig tilgodeset. På baggrund af dette arbejde vil der blive lavet et informationshæfte om "god skovrejsning" med skovvejere som målgruppe. Vurderingen vil også kunne anvendes mhp. justering af tilskudsordningen til privat skovrejsning.</p> <p>Samarbejdet med amter og kommuner om skovrejsning opprioriteres bl.a. ved at der laves flere informationshæfter om mulighederne. Miljø- og Energiministeriet udarbejder en vejledning til amterne om at revidere skovrejsningsområderne med henblik på at tage større hensyn til grundvandsbeskyttelse, bynært friluftsliv og grønne netværk.</p> <p>Mht. beskyttelse af naturskovsområder og fremme af bæredygtig skovdrift skal nævnes, at styrelsen ved udarbejdelse af et revideret nationalt skovprogram (revision af "strategi for bæredygtig skovdrift, 1994", og regeringens 12-pkt.s plan) vil blive iværksat i 1999 bl.a. som et led i forberedelsen til en eventuel Rio+10-miljøkonference. En væsentlig del af denne revision vil blive revision af Naturskovsstrategien (1992), som også vil indgå i anbefaling nr. 26 (national handlingsplan for biologisk mangfoldighed og naturbeskyttelse).</p>
34	<p>- udarbejde <u>alsidige landsdækkende arealstatistikker</u> for alle de beskyttede områder og at forbedre samordningen af <u>viden om biodiversitet og naturovervågning</u> som en del af et samlet landsdækkende overvågningsprogram.</p>	<p>Miljø- og Energiministeriet har i en årrække gennemført et naturovervågningsprogram på ca. 3 mio. kr.</p> <p>I 1999 har Miljø- og Energiministeriet afsat yderligere 3 mio. kr. til at opfylde de overvågningsforpligtelser, som EF's habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiver pålægger Danmark.</p> <p>Miljø- og Energiministeriet har i de seneste år arbejdet på et landsdækkende integreret natur- og miljøovervågningsprogram, men det har ikke været muligt at skaffe de nødvendige ressourcer til at gennemføre det.</p>

nr.	OECD ANBEFALING	OPFØLGNING
2.	<p>Integrations af miljøhensyn i økonomiske beslutninger</p> <p>Miljømæssige og økonomiske virkemidler</p>	
35	<p>- videreføre og videreudvikle de strategiske miljøvurderinger, i særdeleshed hvad angår sektorpolitiske forslag og finansloven, med den hensigt at fremme og evaluere fremskridtene frem mod en bæredygtig udvikling;</p>	<p>Det er det sektorministerium, som udarbejder et regeringsforslag, der har ansvar for at den strategiske miljøvurdering bliver gennemført. Indsatsen for en bedre miljøvurdering skal således finde sted i de enkelte ministerier. Miljø- og Energiministeriet vil øge kvaliteten af disse miljøkonsekvensvurderinger ved at prioritere rådgivning og vejledning i forhold til de øvrige ministerier. Det er bl.a. hensigten at udsende en revideret vejledning med eksempler på miljøkonsekvensvurdering af lovforslag og andre regeringsforslag samt gennemføre kurser for medarbejdere i såvel eget som øvrige ministerier.</p> <p>EU-kommissionens fremsatte forslag til direktiv for strategiske miljøvurderinger (SMV-direktiv; ændret forslag til rådets direktiv om vurdering af bestemte planer og programmers virkning på miljøet. KOM (99) 73 endelige udgave) aktualiserer behovet for at udvikle praktisk anvendelige metoder til at foretage strategiske miljøkonsekvensvurderinger af planer og programmer, der influerer på det fysiske miljø.</p> <p>Regeringen har i udmeldingen til amternes næste regionplanrevision i 2001 opfordret amterne til at lave miljøkonsekvensvurderinger af deres regionplanforslag.</p> <p>Fra og med fremlæggelse af finanslovsforslaget for 1998 er der endvidere præsenteret miljøvurderinger af finansloven. Ud over at der gennemføres analyser på udvalgte miljøområder i miljøvurderingen, præsenteres også oversigter over offentlige udgifter og indtægter med særlig miljøvirkning.</p> <p>Miljøvurderingen af finanslovsforslaget for 2000 udvides med en oversigt over forskellige kvoter på miljøområdet, ligesom ministerierne er anmodet om at vurdere miljøeffekterne af tilskud. Endelig indgår den administrative regulering på miljøområdet også i opgørelserne i årets miljøvurdering.</p> <p>Mens der således med miljøkonsekvensvurderingerne af materielle lovforslag foretages en forudgående vurdering af miljøeffekterne ved lovforslag, indeholder miljøvurderingen af finansloven en vurdering af virkningerne på miljøet af de offentlige initiativer efter at de er iværksat. Hermed tilstræbes en sammenhængende, strategisk miljøkonsekvensvurdering af de initiativer, der årligt besluttes.</p>
36	<p>- fortsætte og fremme integrationen af miljøhensyn i den planlægning og politik der angår landbruget, fiskeriet, transport- og energiområdet, såvel som inden for nye koncepter i den fysiske planlægning;</p>	<p>Med henvisning til 'Statslig udmelding til regionplanrevision 2001' og forslag til Landsplanredegørelse 'Lokal identitet og nye udfordringer', hvor det bl. a. anføres, at regeringen lægger vægt på at prioritere indsatsen for en flersidig arealanvendelse, vil de statslige udmeldinger til regionplanrevision 2005 blive videreudviklet med henblik på at fortsætte og fremme den anbefalede integration. Blandt andet følgende initiativer vil danne grundlag for denne videreudvikling:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Øget kvalitet af miljøkonsekvensvurderinger (jf. også opfølgning på anbefaling nr. 35), • Undersøgelse af mulighederne for en integreret kystzoneforvaltning, • Evaluering af Vandmiljøplan II (jf. også opfølgning på anbefaling nr. 7),

nr.	OECD ANBEFALING	OPFØLGNING
		<ul style="list-style-type: none"> • Udarbejdelse af en handlingsplan for biologisk mangfoldighed og naturbeskyttelse (jf. også opfølgning på anbefaling nr. 26), • Vejledning for udpegning af skovrejsningsområder og områder, hvor skovtilplantning er uønsket, • Handlingsplan for information om arealreguleringer i det åbne land, jf. nedenfor. <p>Amtsrådsforeningen har efter aftale med miljø- og energiministeren i brev af 8. juni 1998 opfordret amterne til at gennemføre handlingsplan for information om arealreguleringer i det åbne land, der er en opfølgning på rapporten, 'Landbruget i planlægnin-gen', så lodsejere inden for 2 år bliver individuelt orienteret om de emner, der fremgår af handlingsplanen.</p> <p>Regeringen vil fortsætte arbejdet med at integrere miljøhensyn i EU's fiskeripolitik og i de nationale reguleringer af fiskeriet, så fiskeressourcerne udnyttes på en ansvarlig måde.</p>
37	<p>- sikre en omkostningseffektiv <u>imple- mentering</u> af sektorenes planer angående miljømæssige målsætninger; at re- vur- dere effektiviteten i forhold til udgifterne af de miljømæssige tiltag set på tværs af <u>sektorerne</u>;</p>	<p>Det er vigtigt, at der sker en så omkostningseffektiv implementering af handlingsplaner m.v. i sektorerne som muligt. Dette kan bl.a. sikres ved i højere grad at integrere økonomiske analyser i beslutningsprocessen på miljøområdet, jf. anbefaling 4. Hermed tilvejebringes et bedre grundlag for at vælge det mest omkostningseffektive og fleksible middel til opnåelse af bestemte miljømål.</p> <p>Det skal i øvrigt nævnes, at der ofte i forbindelse med handlingsplaner og andre initiativer efterfølgende gennemføres evalueringer, hvor også de valgte styringsmidler revurderes, herunder om de har haft den ønskede effektivitet i forhold til udgifterne. Til eksempel kan nævnes <i>Evalueringen af grønne afgifter og erhvervene</i>, hvor omkostningerne ved de forskellige virkemidler til begrænsning af CO₂-udledning er vurderet.</p>
38	<p>- forstærke indsatsen for at forbedre <u>centraladministrationens miljømæssige resultater</u>, herunder de offentlige institu- tioners implementering af miljøhand- lingsplanerne, bæredygtig offentlig ind- købspolitik og administrationen af byg- ninger og kontorer;</p>	<p>På området offentlig grøn indkøbspolitik har centraladministrationen siden 1995 haft en pligt til at udarbejde handlingsplaner for grønne indkøbspolitikker. En ekstern evaluering i 1998 af disse resultater har vist at op imod 90 pct. af alle statslige institutioner og virksomheder er nu dækket af indkøbspolitikker og undersøgelsen tyder på at langt de fleste statslige indkøbere i et eller andet omfang tager miljøhensyn i indkøbene.</p> <p>Evalueringen påpeger dog, at der er et behov for yderligere viden og kompetence hos indkøberne samt et generelt behov for bedre dokumentation af resultaterne. Der vil derfor ske en styrket indsats med hensyn til udarbejdelse af indkøbsvejledninger, kompetenceopbygning og udarbejdelse af forskellige typer af indikatorer til dokumentation af indsatsen.</p> <p>Det skal endelig bemærkes, at miljøvurderingen af finanslovsforslaget indeholder en oversigt over de statslige institutioners miljøprofil og miljøhandlingsplaner.</p>
39	<p>- foretage en helhedsorienteret gennem- gang af de <u>nuværende fiskale og andre subsidier</u> hvad angår deres miljømæssige virkning, især med hensyn til naturres- sourcer.</p>	<p>I henhold til Statsministeriets cirkulære nr. 159 af 16. september 1998 skal der gennemføres en miljøkonsekvensvurdering af alle nye regeringsinitiativer. I forbindelse med ministeriernes miljøkonsekvensvurderinger foregår der derfor allerede i dag en løbende vurdering af subsidiers effekter på miljøet.</p> <p>I forbindelse med miljøvurderingen af finanslovsforslaget gives oversigter over offentlige udgifter og indtægter med særlig miljøvirkning. Endvidere har ministerierne i forbindelse med miljøvurderingen af FFL2000 vurderet miljøeffekterne af samtlige til-</p>

nr.	OECD ANBEFALING	OPFØLGNING skudsordninger, jf. anbefaling 35. De iværksatte initiativer, herunder specielt de kommende års arbejde med miljøvurdering af finansloven, vil derfor give en god indsigt i miljøeffekterne af de offentlige initiativer, herunder tilskud, afgifter og subsidier.
	Integration af miljøhensyn i landbrugspolitikken	
40	<ul style="list-style-type: none"> - udarbejde en samlet miljøstrategi på landbrugsområdet, der omgrupperer samtlige miljømæssige målsætninger og nuværende strategier angående landbrugsdrift, og som giver et grundlag for at udpege Særligt Følsomme Landbrugsområder; 	<p>Både inden for Miljø- og Energiministeriets og inden for Fødevareministeriets lovgivning findes omfattende regulering af landbruget af hensyn til natur og miljø. På statsligt plan kan der derfor være behov for samlede frestillinger af reguleringerne m.v., hvilket Natur- og miljøpolitisk redegørelse og andre redegørelser er eksempler på. Hvad angår arealanvendelsen regionalt og lokal medvirker den regionale planlægning til et overordnet overblik. Staten har opfordret amterne til ved Regionplan 2001 at opdatere analysen af jordbrugerhvervenes regionale og lokale erhvervs- og samfundsøkonomiske samt miljømæssige betydning. En opdatering af jordbrugsanalyserne og afvejningen af arealinteresserne i regionplanlægningen vil være egnede grundlag for udpegning af særligt følsomme landbrugsområder.</p> <p>Tilskud til Miljøvenligt jordbrug, som skal indgå i landdistriktsprogrammet, skal bl.a. fremme en udnyttelse af landbrugsjorden, som er forenelig med beskyttelse og forbedring af miljøet, landskabet, naturressourcerne og den genetiske mangfoldighed. Landdistriktsprogrammet vil leve op til disse formål.</p>
41	- være mere opmærksom på målsætninger angående naturbevaring og beskyttelse af biodiversiteten;	Se kommentar til anbefaling nr. 40.
42	- fortsætte indsatsen for at integrere hensynet til miljøet i forskning, uddannelse og rådgivning;	Hensynet til miljøet og naturen indgår i forskning, uddannelse og rådgivning inden for landbruget. Perspektivet i den videre indsats på disse områder er fortsat at tilgodese natur- og miljøhensyn inden for rammerne af et rentabelt og lønsomt landbrug. Der lægges også vægt på produktkvalitet, plante- og dyresundhed, husdyrvelfærd og arbejdsmiljø.
43	- sikre at de politiske tiltag er mere direkte målrettede efter de ønskede miljømæssige resultater;	<p>Blandt politiske tiltag, der er målrettede mod miljømæssige resultater, er de tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger og omlægning til økologisk jordbrugsproduktion. Efter 1. januar 2000 ydes disse EU-medfinansierede tilskud efter den nye landdistriktsforordning. Den nuværende administrationsform, hvor tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger administreres af amterne skal evalueres i efteråret 1999, og det vil bl. a. ved denne lejlighed blive vurderet, hvorledes den miljømæssige effekt af anvendelsen af foranstaltningerne kan optimeres.</p> <p>Hertil kommer landbrugslovens formål og miljørettede bestemmelser i medfør af loven om arealkrav og begrænsning af husdyrholdets størrelse på ejendomme og bedrifter med husdyrproduktion, afstandsbestemmelser for sammenlægning og samdrift af landbrugsjendomme samt for transport af husdyrgødning.</p> <p>Ved seneste lovændring af Lov om ændring af lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer mv. kan fødevareministeren fastsætte regler om supplerende betingelser for udbetaling af støttebeløb samt</p>

nr.	OECD ANBEFALING	OPFØLGNING
44	<p>- være mere opmærksom på de økonomiske og miljømæssige omkostninger og fordele forbundet med implementeringen af de politiske tiltag, og på hvorvidt de er compatible med princippet om at forurenen betaler;</p>	<p>regler om reduktion eller bortfald af støtten ved manglende overholdelse af supplerende betingelser. Lovændringen indebærer, at der gives mulighed for reduktion i støtten, f.eks. ha-støtten, hvis følgende regler overtrædes: landbrugslovens regler om eje og samdrift af landbrugsejendomme, vandløbslovens regler om dyrkningsfrie 2-meter bræmmer langs vandløb og søer og regelsættet om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.</p> <p>Der foreligger konkrete beregninger over såvel de økonomiske- som de miljømæssige omkostninger i forbindelse med implementering af Vandmiljøplan II. Tiltagene bygger i hovedprincippet på, at såvel planteproduktionen som den animalske produktion er forbundet med uundgåelige kvælstoftab. Kvælstofnormer til afgrøderne og udnyttelsesprocenterne af husdyrgødnings kvælstofindhold udtrykker således indirekte, hvad man for nærværende accepterer som uundgåelige kvælstoftab i forbindelse med landbrugsproduktion.</p> <p>Der henvises iøvrigt til besvarelse af anbefaling nr. 4.</p>
45	<p>- forstærke indsatsen for at håndhæve miljøreguleringen og standarderne inden for landbruget, bl.a. ved at udvikle miljøstyring i landbrugsdriften;</p>	<p>I forbindelse med implementeringen af Vandmiljøplan II er kontrolindsatsen blevet forstærket. Således skal alle registrerede landbrug indsende gødningsregnskab mod tidligere halvdel. Der anvendes i den administrative kontrol i øget omfang oplysninger fra forskellige registre så som det centrale husdyrregister, oplysninger om arealanvendelse fra register fra EU-direktoratets hektarstøttekontor, og som noget nyt skal alle virksomheder, der sælger handelsgødning til landmænd inderette salget til Plantedirektoratet. Der er sket en samkøring af kontrollen med gødningsregnskaber og kontrollen med harmonikravene.</p> <p>De fastsatte kvælstofnormer for afgrøderne og udnyttelsesprocenter af husdyrgødningen er miljøregulering af landbruget. På baggrund af de afgrøder, som dyrkes, beregnes en maksimal kvælstofkvote for hver enkelt bedrift. Overtrædelse af denne kvælstofkvote straffes med bøder.</p> <p>Sænkning af kvælstofnormerne til 90 pct. af det økonomiske optimale niveau i 1997/98 medfører, at skyggeprisen på kvælstof på mange bedrifter, er højere end markedsprisen. Kvælstofkvoter virker således på samme måde som afgiftsstyring, hvor prisen på kvælstof øges ved afgiftspålæggelse.</p> <p>Disse elementer udgør således væsentlige dele af et grønt regnskab.</p> <p>Miljø- og ressourcestyring er et værktøj til landmænd, der ønsker at varetage miljømæssige opgaver på landbrugsbedriften på en aktiv og systematisk måde. Konceptet er for tiden under udvikling til et grønt regnskab for landbrugsbedrifter.</p> <p>I seneste ændring af bemyndigelsesloven (Lov om ændring af lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer m.v.) er etableret hjemmel til at styrke håndhævelsen af landbrugslovens regler om eje og samdrift af landbrugsejendomme, reglerne om 2-meter bræmmer langs vandløb og søer og regelsættet om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, idet ved overtrædelse af disse kan ske reduktion i tilskud (ha-støtten).</p>

nr.	OECD ANBEFALING	OPFØLGNING
46	- forbedre <u>overvågningen og evalueringen</u> af landbrugets miljømæssige resultater.	Se kommentar til anbefaling nr. 7 og 45.
3.	Internationalt samarbejde	
47	- fremskynde ratificeringen af internationale miljøaftaler som allerede er undertegnede (Annex III), i særdeleshed hvad angår havmiljøbeskyttelse;	<p>Danmark undertegnede den 10. december 1982 Havretskonventionen, og den 29. juli 1994 Aftalen om anvendelse af konventionens kapitel XI. Det forberedende ratifikationsarbejde indledtes efter undertegnelsen af Aftalen, men har hidtil været stillet i bero på grund af hensynet til Danmarks udestående maritime afgrænsningsproblemer.</p> <p>Uanset den manglende danske ratifikation har Danmark rent faktisk anvendt og implementeret de miljørelaterede rammebestemmelser, navnlig ved oprettelse af en EEZ i 1996 og håndhævelse af miljøforskrifter i denne zone i overensstemmelse med de i Havretskonventionen afspejlede folkeretslige regler.</p> <p>Miljø- og Energiministeriet har via Miljøstøtteordningen for Østeuropa (DANCEE) iværksat et projekt i Central- og Østeuropæiske lande med blandt andet det formål at fremme ratifikation af <u>Basel konventionens forbud mod eksport af farligt affald fra OECD-lande til ikke-OECD lande.</u> (Forbudet der blev vedtaget i 1994/95 med planlagt ikrafttræden 31. december 1997 er p.g.a. manglende ratifikationer endnu ikke formelt trådt i kraft. Forbudet er dog reelt implementeret i en række lande - herunder i EU).</p>
48	- overvåge implementeringen af tiltagene for at nedbringe <u>kvælstofledningen</u> til havmiljøet nøje og at sikre, at Danmarks internationale forpligtelser desangående bliver opfyldt;	<p>Anbefalingen bliver/ vil blive udmøntet på 3 måder:</p> <p>1) Amter, Kommuner og Fødevareministeriet fører tilsyn med at en række relevante gældende regler overholdes for spildevandstilledning fra renselanlæg og industri og i.f.m. landbrugsdrift.</p> <p>2) I VMP II er aftalt en midtvejsevaluering (se bidrag til anbefaling nr. 7).</p> <p>3) Vandmiljøplanens overvågningsprogram har siden 1988 dokumenteret foranstaltningernes effekt samt vandmiljøets tilstand. Fra 1998 er vandmiljøplanens overvågningsprogram revideret, således at det ud over at opfylde kravene til overvågning af vandmiljøet i relation til Handlingsplan for bæredygtig udvikling i landbrug fra 1987, også dækker behovet for vandovervågning i medfør af VMP II og en række øvrige nationale og internationale forpligtelser til at overvåge vandmiljøet. Rapporteringen sker i forskellige publikationer bl.a. regeringens vandmiljødegrøelse (Vandmiljø-xx), der udarbejdes årligt ud fra resultaterne fra vandmiljøovervågningsprogrammet og resultaterne af amternes og kommunernes tilsynsaktiviteter. Der henvises desuden til anbefaling nr. 7.</p>
49	- overveje hvilke yderligere tiltag der er nødvendige for at opfylde <u>målsætningen</u> for reduktion af <u>CO₂-emissionen</u> i særlig grad på energi- og transportområdet;	<p>Med baggrund i Danmarks ambitiøse målsætninger på klimaområdet vil der i 1999 blive påbegyndt en egentlig klimastrategi med en afvejning af indsatsen overfor alle 6 drivhusgasser omfattet af Kyotoprotokollen under Klimakonventionen. Klimastrategien skal angive typen og omfanget af den indsats, der vil være nødvendig for at kunne indfri målsætningerne.</p> <p>Regeringen er i øjeblikket ved at analysere hvorledes indsatsen kan styrkes for at reducere transportens CO₂-udslip. I forlængelse af dette arbejde, der i løbet af efteråret 1999 munder ud i et virkemiddelkatalog, vil der kunne tages de nødvendige politiske beslutninger om mål og virkemidler.</p>

nr.	OECD ANBEFALING	OPFØLGNING
50	<p>- revidere grundlaget for at korrigere data for CO₂-emissionen i forhold til variationer i energi, handel og klima for at sikre sammenlignelighed med de metoder, der anvendes i de øvrige OECD-lande og internationalt;</p>	<p>Danmark afrapporterer internationalt såvel ukorrigerede som korrigerende data for CO₂-emissionen i overensstemmelse retningslinjerne under Klimakonventionen, hvorved behovet for sammenlignelighed er tilgodeset. Danmark anerkender brugen af ukorrigerede data i forbindelse med Kyoto-aftalens budgetperioder.</p>
51	<p>- fortsætte med at spille en forbilliget rolle på udviklings- og miljøbistandsområdet.</p>	<p>OECD's anbefaling til Danmark om at fortsætte med at spille en forbilliget rolle på udviklings- og miljøområdet falder helt i tråd med de intentioner, Danmark selv har haft gennem flere år, nemlig at fortsætte og styrke sin indsats på de to områder.</p> <p>Danmarks officielle udviklingsbistand udgør 1 pct. af bruttonationalindkomsten (BNI) og Danmark har de seneste år, som relativt set største bistandsyder blandt de industrialiserede lande, været et forbillede. En nylig OECD vurdering af den danske udviklingsbistand har bekræftet dette og ikke mindst anerkendt kvaliteten af den danske bistandsindsats. Det er regeringens agt at holde denne procentsats og kvaliteten fremover. Som bekendt er fremme af bæredygtig udvikling og hensyn til miljøet integreret i den danske udviklingsbistand.</p> <p>Den særlige miljøbistand under Miljø-, Freds-, og Stabilitetsrammen, udgør et supplerende og stigende element, hvorved den samlede udviklings- og miljøstøtte i de kommende år klart vil overstige 1 pct. af BNI.</p> <p>Der er således ikke tvivl om, at Danmarks rolle på udviklings- og miljøbistandsområdet vil blive styrket i de kommende år.</p> <p>Specielt om miljøbistanden til udviklingslande henvises til Folketingets forespørgselsdebat den 4 maj 1999. Her blev det bl.a. vedtaget, at den største del af miljøbistanden til udviklingslandene fortsat bør koncentreres om de fattigste udviklingslande i tæt sammenhæng med udviklingsbistanden. Der opfordres til, at den øvrige miljøbistand koncentrerer om Øst- og Centraleuropa med fokus på Østersølandene og den miljømæssige forberedelse til EU og til en styrket indsats i SNG-landene, samt i udvalgte mellemindkomstlande. Endelig opfordres til, at indsatsen i Arktis styrkes med særlig vægt på Grønland.</p> <p>Folketinget opfordrede samtidig til, at bæredygtigheden og kvaliteten i miljøbistanden fortsat øges under hensyn til formålet med Rio-processen. Det er herunder præciseret, at miljøbeskyttelse ikke kan anskues isoleret fra udviklingsprocessen og de overordnede principper for den danske miljø- og udviklingsbistand.</p>